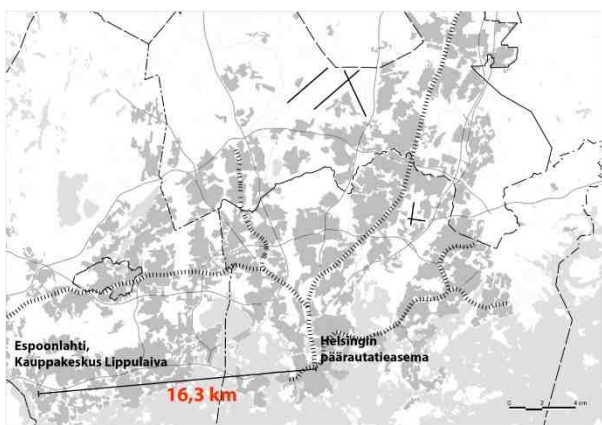

HISTORIA

Pääkaupunkiseudun laajeneminen Espoonlahdelle saakka ei sodanjälkeisessä Suomessa ollut itsestäänselvyys. Tällöin:

- Porkkalan vuokra-alueen palautettiin Suomelle 26.1.1956, Kirkkonummea päästiin jälleenrakentamaan ja raja-alue-rajotukset poistuivat Espoonlahdelta.
- Tapiolan rakentaminen oli päässyt vauhtiin ja Asuntosäätiö sekä Heikki von Hertzen alkoivat tähyillä eteenpäin. Asuntosäätiö, Keskus-Sato ja Polar hankkivat Kivenlahden ja Soukan kartanoiden maat omistukseensa.
- Kunnallinen kaavoitusmonopoli syntyi vuonna 1966, kun kaavoituksen päättäminen siirtyi kunnille lääninhallituksilta. Vuonna 1965 oli jo solmittu "Lounaisrannikkosopimus", paljon parjattujen aluerakennussopimusten alku, joka mahdollisti kuitenkin laajentuvalla kauppalalle merkittävän kasvupotentiaalin.

Valtio osallistui talkoisiin uusimalla Jorvaksentien moottoritieksi Espoonlahden sillalle saakka 1960-luvulla ja nuoresta kauppalasta tulikin kaupunki vuonna 1972.

Vuonna 1968 Kivenlahden aluekeskuksen vaikutusalueen Espoon yleiskaavan väkilukutavoitteeksi vuodeksi 2000 otettiin 70 000 (Suur-Espoonlahden väkiluku on nyt noin 52 000).

TOTEUTUS

Lounaisrannikkosopimuksen ja rakennuttajien välisten sopimusten mukaan rakennusoikeudet oli jaettu riippumatta siitä kenen mailla rakentaminen toteutettiin ja samalla he ottivat toteutettavakseen merkittävät kunnallistekniset työt, joiden toteuttajaksi perustettiin Alerakennus Oy.

Soukan kaavoittajana oli arkkitehti Olli Parviainen ja Kivenlahden aluearkkitehtina toimi Bror Söderman, joka osallistui monin tavoin muidenkin Espoonlahden alueiden suunnitteluun. Alvar Aalto teki ensimmäisen Kivenlahden yleiskaavaluonnoksen (tuohon aikaan tätä nimeä tai Lounaisrannikkoa käytettiin usein koko Espoonlahdesta). "Espoon ja Kirkkonummen välinen kunnanraja oli Alvar Aallolle kuin veteen piirretty viiva (Itkonen)", mutta havitellun molemmin puolin Espoonlahtea ulottuvan 120 000 asukkaan "kaksoiskaupungin" kokonaisuuden sijasta Aallon osaksi jäi viimeistellä Espoonlahden keskustan yleiskaava.

Soukassa toteutettiin ensimmäisenä Suomessa hyvin järjestelmällisesti jalankulun ja ajoneuvoliikenteen erottelu, kouluun ja kauppaan ja useimmiten pysäkeillekin pääsi ylittämättä ainuttakaan suojatietä.

Kivenlahden rantaa. Kuva: Antti Aimo-Koivisto / Lehtikuva

”Asuntosäätiön lohkolla” Kivenlahdessa on harastettu tapiolamaisesti monenlaista maastoon sopeuttamista, kuten Merikeskuksen/Meritorin amfiteatterimainen rivitalo-terassitalo merenrantakalliolla ja tähän sopeutettu, rantaviivasta kasvava, aikoinaan Suomen korkein asuintalo Meritorni. Amfin, Meritornin ja kallion kerrostalojen korkeudet ovat sovitettu toisiinsa. Ylä- ja Ala-Kivenlahden 25 metrin tasoero ratkaistiin maastoa säästävällä poikkeuksellisesta liikennetunnelilla.

Valtion suosiollisella Länsiväylän rakentamisen ajoituksella joukkoliikenteellä päästiin heti alusta alkaen parhaimmillaan jopa 15-20 minuutissa Ruoholahteen ruuhka-aikoina 5 minuutin välein.

PALVELUT

Alun alkaen niin Soukkaan kuin Kivenlahteenkin suunniteltiin asuintaloihin sinne tänne liikepinta-alaa, jotka vuosikymmenten saatossa ovat osittain muuntuneet asunnoiksi tai kokoontumistiloiksi, osittain jatkavat pieninä studiotyöpaikkoina tai myymälöinä. Soukan ja Kivenlahden ostoskeskukset viisine pankkeineen olivat vilkkaita, myös iltaisin. Nykyisin kukoistaa pienravintolatoiminta.

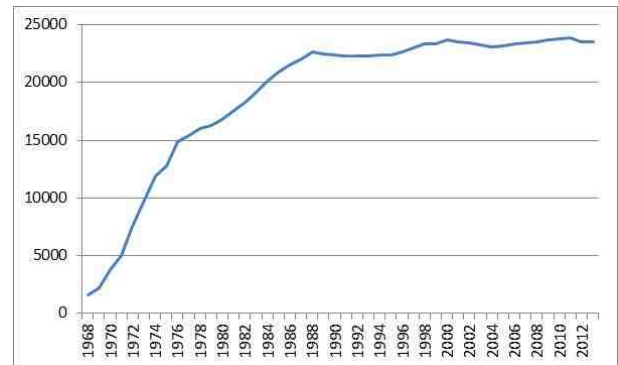
Erytisliikkeet keskittyvät nyt Espoonlahden keskusta täyden palvelun kauppakeskukseen Lipulaivaan.

Julkisia palveluita ovat mm. koulukeskus, terveyskeskus (2), kirjasto (2), uimahalli ja jäähalli.

Seurakunnan rakennuksia on Kivenlahden kirkko (Timo ja Tuomo Suomalainen), Soukan kappeli (Veijo Martikainen).

VÄESTÖ

Kanta-Espoonlahden lasketaan kuuluvaksi Espoonlahden keskus, Soukanmäki, Kivenlahti, Laurinlahti ja Soukanniemi.

Kanta-Espoonlahden asukasmäärän kehitys

Vaikka 1980-luvun puolivälin jälkeenkin on alueella rakennettu merkittävästikin uusia asuntoja, on lasten kotoa lähtö vähentänyt asukasmäärää vastaavasti ja asukasluku on pysynyt lähes samana melkein 30 vuotta.

TYÖPAIKAT

Työpaikkoja Kanta-Espoonlahdessa oli v. 2008 noin 3500 ja työpaikkaomavaraisuus vain 29.5 %. Työpaikat ovatkin lähinnä palvelun ja kaupan työpaikkoja. Suomen kaupunkiopistosta (Timo Penttilä) on muotoutunut Kongressikeskus Merihotelli. Alueen läheisyydessä on kuitenkin lisäksi muutamia merkittäviä teollisuuden ja kaupan työpaikka-alueita kuten Kiviruukki ja Suomenoja.

ASUNTOKUNNAT

Vuokra-asuntojen osuus asuntokannasta (2010) Kanta-Espoonlahdessa on 32,7 %. Kerrostalohuoneistojen osuus asuntokannasta on 76,7 % (2010). Ensimmäisinä vuosina 1970-luvun alussa aravalainoitettuja asuntoja oli jopa 75 %. Sen vastapainona muu osa Suur- Espoonlahtea on livisniemeä lukuun ottamatta yli 90 % pientalovaltaista.

LÄHTEET

Heikki von Hertzen, Uolevi Itkonen. Raportti kaupungin rakentamisesta. Tapiolan arkea ja juhlaa. Länsiväylä Oy. 1985.

T. Virtanen, I. Paalanen, toim. Siltaa rakentaen. Espoo. 2008.

Espoon kaupunki. Kaupunkitieto. Aikasarja.

Espoo. Espoo alueittain 2011. Verkkojulkaisu.

